

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 14 listopada 1947 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Skarbu
o specjalnych opłatach sądowych w postępowaniu przed sądami obywatelskimi.

Na podstawie art. 9 § 2 prawa o sądach obywatelskich z dnia 22 lutego 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 64) zarządza się, co następuje:

Przepisy ogólne.

§ 1. W postępowaniu przed sądami obywatelskimi w sprawach cywilnych i karnych pobiera się opłaty sądowe na rzecz gminy oraz zwrot wydatków. Opłaty sądowe i wydatki stanowią koszty sądowe.

Do wydatków należą:

- 1) koszty przejazdu należne sędziemu, ławnikom i urzędnikowi przydzielonemu do pełnienia funkcji kancelaryjnych i protokółowania w związku z dokonaniem czynności sądowej w sprawie poza siedzibą sądu;
- 2) należności świadków, biegłych, tłumaczy i konwojentów osób aresztowanych wezwanych do sądu;
- 3) koszty przewozu osób, zwierząt i rzeczy oraz koszty utrzymania zwierząt i koszty przechowania rzeczy.

§ 2. Do uiszczenia kosztów sądowych obowiązana jest strona, która dokonywa lub żąda dokonania czynności powodującej opłatę sądową lub wydatki, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

§ 3. Strona, której sąd przyznał prawo ubogich, jest zwolniona od ponoszenia kosztów sądowych.

Wydatki za tę stronę ponosi tymczasowo gmina.

§ 4. Sąd obywatelski przyzna prawo ubogich stronie, która wykaże zaświadczaniem władzy gminnej lub władzy opiekuńczej zawierającym dokładne dane o jej stanie rodzinnym, majątku i dochodach, że nie jest w stanie bez uszczerbku dla utrzymania siebie i rodziny ponieść kosztów sądowych (opłat i wydatków).

Postępowanie o przyznanie prawa ubogich wolne jest od wszelkich opłat.

§ 5. Koszty sądowe, od których strona uboga została zwolniona, podlegają w razie całkowitego wygrania sprawy przez tę stronę ściągnię-

ciu z urzędu od strony przeciwnej po uprawnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.

W przypadku tylko częściowego uwzględnienia roszczeń strony ubogiej, koszty sądowe podlegają ściągnięciu z przysądzonego jej roszczenia.

§ 6. Opłatę należy uiszczyć przy wniesieniu do sądu pisma lub złożeniu wniosku ustnego podlegającego opłacie. Sąd nie przyjmie ustnego wniosku bez jednoczesnego uiszczenia należnej opłaty.

§ 7. Sąd nie podejmie żadnej czynności na skutek pisma, od którego nie została uiszczona należna opłata sądowa. Sędzia obywatelski zarządzi zwrot takiego pisma, jeżeli wnoszący je nie uiszczy opłaty w terminie 7-dniowym od dnia doręczenia mu wezwania o jej uiszczenie.

§ 8. Sąd cofnie prawo ubogich w przypadku, gdy się okaże, że okoliczność będąca podstawą jego przyznania nie istniała bądź przestała istnieć. W razie cofnięcia prawa ubogich należne koszty sądowe zostaną z urzędu ściągnięte od strony, której początkowo było przyznane prawo ubogich.

§ 9. Opłatę wyznaczoną z urzędu należy pod rygorem egzekucji uiszczyć w terminie 2-tygodniowym od dnia doręczenia wezwania o zapłatę.

§ 10. Na pokrycie wydatków obowiązana jest złożyć zaliczkę strona, która wniosła o podjęcie czynności połączonej z wydatkami; jeżeli dwie lub więcej stron wniosło o podjęcie czynności lub sąd z urzędu czynność zarządził, zaliczkę powinny uiszczyć strony w równych częściach lub w innym stosunku według wskazania sądu.

Sąd oznacza wysokość zaliczki i termin jej złożenia.

Wykonanie czynności zależne jest od złożenia zaliczki.

§ 11. Koszty sądowe za postępowanie przed sądem obywatelskim przypadają na rzecz gminy także wówczas, gdy zostały zasądzone dopiero orzeczeniem sądu okręgowego, rozpoznającego sprawę w 2-jej instancji.

§ 12. Sąd obywatelski na wniosek dłużnika może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć przypadające na rzecz gminy koszty sądowe, jeżeli ściągnięcie ich byłoby połączone z niewspółmiernymi trudnościami lub groziłoby dłużnikowi zbyt ciężkimi skutkami.

§ 13. Wszelkie opłaty sądowe i zaliczki na wydatki strony uiszczają gotówką w kasie gminnej za pokwitowaniem, które dołącza się do akt sprawy. Pokwitowanie winno zawierać: oznaczenie sprawy, imię i nazwisko płacącego oraz rodzaj i wysokość wpłaty.

§ 14. Jeżeli zarząd gminy nie mieści się w tym samym budynku, co sąd obywatelski, lub w jego pobliżu, opłaty uiszcza się na ręce urzędnika gminnego przydzielonego do pełnienia w sądzie obywatelskim funkcji kancelaryjnych. Urzędnik ten jest uprawniony do przyjmowania opłat na rzecz gminy. Obowiązany on jest wydać płacącemu na każdą wpłaconą sumę pokwitowanie z kwitariusza sznurowego wydanego mu przez zarząd gminy. Pokwitowanie to winno odpowiadać przepisowi paragrafu poprzedzającego.

Opłaty w postępowaniu cywilnym.

§ 15. W postępowaniu cywilnym pobiera się opłatę od pozwów i wniosków o pojednanie i polubowne rozstrzygnięcie sprawy oraz za odpisy, wyciągi i zaświadczenia wydawane na podstawie akt.

§ 16. Od pozwów o ochronę zakłóconego lub o przywrócenie utraconego posiadania pobiera się opłatę stałą w wysokości 250 zł.

§ 17. Od innych pozwów pobiera się opłatę stosunkową w wysokości 10% od wartości przedmiotu sporu, nie mniej jednak niż 50 zł.

Każde rozpoczęte 100 zł wartości liczy się przy obliczaniu wpisu za całe.

§ 18. Od wniosków o pojednanie pobiera się opłatę stałą w wysokości 30 zł.

§ 19. W sprawach oddanych pod polubowne rozpoznanie sądu obywatelskiego pobiera się przy wartości przedmiotu sporu do 5.000 zł opłatę stałą w wysokości 100 zł, a przy wartości przedmiotu sporu powyżej 5.000 zł 2% od tej wartości.

§ 20. Za odpisy, wyciągi i zaświadczenia wydawane na podstawie akt pobiera się opłatę w wysokości 50 zł za stronicę 25-wierszową. Każdą rozpoczętą stronicę liczy się za całą.

Jeżeli pismo jest sporządzone w obcym języku, pobiera się opłatę w podwójnej wysokości. Pisma doręczane z urzędu wolne są od opłaty.

§ 21. Na żądanie uprawnionej strony zwraca się opłaty od pozwu i wniosku zwróconego albo odrzuconego lub cofniętego przed wyznaczeniem rozprawy oraz wszelkie nadpłaty i nie wydatkowane zaliczki na wydatki.

§ 22. Zwraca się na żądanie uprawnionej strony połowę wpisu od pozwu i wniosku cofniętego przed rozpoczęciem rozprawy oraz w przypadku zawarcia ugody.

Opłaty w postępowaniu karnym.

§ 23. Wyrok skazujący w sprawie karnej pociąga za sobą obowiązek uiszczenia przez skazanego opłaty sądowej i wydatków.

§ 24. W sprawach z oskarżenia prywatnego oskarżyciel prywatny nie korzystający z prawa ubogich obowiązany jest przy złożeniu aktu oskarżenia złożyć zaliczkę na wydatki w wysokości 250 zł.

§ 25. Skazany na karę pozbawienia wolności obowiązany jest uiszczyć w zależności od wysokości wymierzonej mu kary następujące opłaty:

skazany na karę:	
do 3 dni włącznie	— 50 zł
od 3 do 7 dni włącznie	— 100 zł
od 7 do 1 miesiąca włącznie	— 200 zł
od 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	— 400 zł
od 3 miesięcy do 6 miesięcy włącznie	— 750 zł
powyżej 6-ciu miesięcy	— 1500 zł

§ 26. Skazany na grzywnę (karę pieniężną) obowiązany jest uiszczyć tytułem opłaty 10% od wymierzonej mu grzywny, najmniej jednak 50 zł.

§ 27. W razie skazania na karę pozbawienia wolności i grzywnę pobiera się opłatę od obu kar.

W przypadku wymierzenia kary łącznej w jednym wyroku opłatę pobiera się od kary łącznej.

§ 28. W przypadku orzeczenia kary łącznej na podstawie kilku wyroków opłaty sądowe ulegają zsumowaniu.

§ 29. W razie wydania wyroku uniewinniającego w sprawach z oskarżenia prywatnego lub w sprawach z oskarżenia publicznego, w których wyłącznym oskarżycielem był pokrzywdzony, nakłada się na oskarżyciela prywatnego lub pokrzywdzonego opłatę sądową w wysokości od 50 do 1.500 zł oraz obowiązek poniesienia wydat-

ków. Wysokość przypadającej opłaty oznacza sąd w wyroku.

§ 30. Sąd może w wyroku zwolnić skazanego, oskarżyciela prywatnego lub pokrzywdzonego w całości lub w części od opłaty, jeżeli uzna, że uiszczenie jej będzie dla nich zbyt uciążliwe.

§ 31. Od dokumentów wydawanych na wniosek na podstawie akt pobiera się opłaty przewidziane w § 20. Oskarżony i skazany mają jednak prawo otrzymać bezpłatnie jeden odpis wyroku i każdego postanowienia podlegającego zażaleniu.

Pisma doręczane z urzędu wolne są od opłat.

§ 32. W razie dochodzenia w procesie karnym roszczeń majątkowych, wynikających z prze-

stępstwa, pobiera się od pozwu opłatę według przepisów §§ 16—17.

Przepis końcowy.

§ 33. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1948 r.

Minister Sprawiedliwości:

Henryk Świątkowski

Minister Administracji Publicznej:

Edward Osóbka-Morawski

Minister Ziem Odzyskanych:

Władysław Gomułka

Minister Skarbu:

Konstanty Dąbrowski